

МЕТОДИ ТА ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ

Тарасенко Ю.В., аспірантка

Харківській національний університет імені В.Н.Каразіна

Анотація. В статті розкритий механізм фінансового забезпечення освіти на основі аналізу методів фінансування, визначені їх характеристики та перспективи застосування в Україні.

Annotation. The article revealed the mechanism of financial support of education based on the analysis methods of financing, and identifying the characteristics and prospects of Ukraine.

Постановка проблеми в загальному вигляді: фінансове забезпечення наразі є досить актуальним як на території України так і за кордоном. Бюджетні обмеження змушують вищі навчальні заклади вдаватися до пошуків позабюджетних джерел фінансування. Досвід ВНЗ Європи та США свідчить, що наявні джерел фінансування є достатніми та дозволяють досягти бажаних результатів в розвитку освіти. Використовують бюджетні кошти та позабюджетні кошти. Для України механізм використання позабюджетних коштів досі залишається питанням відкритим для вивчення та аналізу.

Мета статті: розкрити механізм фінансового забезпечення освіти на основі існуючих методів фінансового забезпечення освіти та визначити перспективи їх застосування та розвитку в Україні.

Викладення основного матеріалу. Фінансовому забезпеченню освіти зараз приділяється науковцями багато уваги, бо обмеженість бюджетних ресурсів вимагає пошуку шляхів вирішення цієї проблеми, яка обмежує розвиток сфери освіти. Необхідно класифікувати джерела, з яких здійснюється фінансування освіти. Їх можна розділити на 2 види: бюджетне та не бюджетне фінансування. Кожен з цих видів поділяється на підвиди та має свої особливості, які й будуть розглянуті у статті, та дадуть змогу визначити методи фінансування, які могли б бути корисними при застосування їх в Україні.

Фінансове забезпечення є одним з складових елементів фінансового механізму. В тлумаченні цього поняття немає єдиного підходу, думки різняться при визначенні елементів і форм фінансового забезпечення.

Юрій С.І. трактує фінансове забезпечення як формування цільових грошових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Виділяють п'ять елементів фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, а саме: самофінансування (відшкодування витрат на основну діяльність та їх розвиток за рахунок власних джерел); кредитування; бюджетне фінансування; оренда; інвестування [1, 41].

У розумінні фінансового забезпечення Юрія С.І. відзначено головні функції, які ставляться перед фінансовим забезпеченням: формування грошових коштів та їх використання, але це не розкриває повної сутності цього поняття. Автор також приводить 5 елементів фінансового забезпечення, для підприємства це основні визначені елементи, але, якщо розглядати на прикладі ВНЗ, то цей список ще може бути розширений, так, наприклад, оренда, це одне з додаткових джерел отримання коштів і до нього також відносяться платні послуги, розробка наукових проектів та інше.

Москаль О.І. розглядає механізм фінансового забезпечення як сукупність економічних відносин, що виникають, з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів та організаційно-управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну життєдіяльність територіальних одиниць та господарських суб'єктів. Фінансове забезпечення реалізується через систему фінансування, що може здійснюватися в трьох формах: самофінансування, кредитування і безповоротне фінансування з бюджету[2, с. 6-7].

Москаль О.І. розкриває сутність фінансового забезпечення та елементи, які пояснюють цю сутність. Але ми не можемо погодитись з тим, що автор називає самофінансування, кредитування та фінансування з бюджету формами фінансового забезпечення, бо на наш погляд, їх доцільніше віднести до методів фінансового забезпечення, тому що вони розкривають спосіб як фінансові ресурси використовуються для фінансування вибраного об'єкта. Також, Москаль О.І. називає лише три форми, вони є досить вагомими та можна назвати їх одними з основних, але це не усі і далі у статті ми спробуємо це довести для ВНЗ.

Радіонова В.М. під фінансовим забезпеченням розуміє покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, що акумулюються суб'єктами господарювання і державою. Формами фінансового забезпечення виділяє самофінансування, кредитування й державне фінансування, а інструментами механізму фінансового забезпечення склад і структуру його джерел [3, с. 35-42].

Радіонова В.М. відзначає, що фінансове забезпечення – це покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, це визначення є достатньо широким. Воно розкриває призначення фінансового забезпечення. Радіонова В.М., як і Москаль О.І., називає лише три методи фінансування. Також наш погляд різниться по відношенню до включення самофінансування, кредитування та бюджетного фінансування до форм чи методів фінансування. Щоб уникнути цієї плутанини трактування відзначимо, що ми розуміємо під методами та формами фінансового забезпечення.

Наведені визначення розкривають зміст та методи, якими здійснюється фінансове забезпечення підприємств. Розкривається призначення, сутність та функції фінансового забезпечення, методи якими здійснюється фінансове забезпечення. Всі ці визначення дані здебільшого для фінансового забезпечення підприємств, але вони носять достатньо загальний характер і тому автор статті спробує трактувати фінансове забезпечення освіти, розглянувши детальніше кожен цих методів, але виділяючи їх особливості для фінансування освіти.

Дуже часто поняття «методи фінансування» та «форми фінансування» не мають чіткої різниці, тому науковці інколи під формами та методами мають на увазі одне й те саме. Але грань у цих поняттях все ж таки є. Методи фінансування можна визначити як способи економічної діяльності, які дозволяють здійснити процес фінансування з метою досягнення поставленої мети. А форми фінансування – це організована система фінансування, яка об'єднує різноманітні методи та засоби і спрямована на покращення рівня фінансування. Тобто методи показують як фінансувати, а форми – куди здійснювати фінансування. Виходячи з цього, ми вважаємо, що самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування треба відносити до методів фінансового забезпечення, сутність яких буде розкрито далі у статті.

Незважаючи на невелику частку бюджетних коштів в фінансуванні освіти, бюджетне фінансування залишається і має залишатись найголовним при здійсненні фінансування освіти. **Держава** може здійснювати як пряме так і непряме фінансування, залишкове, програмно-цільове, коефіцієнтне, нормативне.

Відзначимо, що *залишковий метод* – це фінансування, яке здійснюється залежно від необхідності виділення обмежених фінансових ресурсів.

В бюджетному процесі застосовується ще *програмно-цільовий метод* фінансування - встановлення безпосереднього зв'язку між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання.

Ці два вище зазначених методи використовуються при фінансуванні в Україні.

В багатьох європейських країнах і в Україні також переважає пряме фінансування закладів освіти, коли гроші надходять безпосередньо навчальному закладу. Але вже почали розглядатись можливості непрямого фінансування, коли кошти на навчання будуть надходити не навчальному закладу, а студенту, який сам вирішує, в який освітній заклад він інвестує кошти на здобуття освіти. У цьому випадку навчальний заклад продовжує отримувати кошти непрямим методом та зберігає можливість отримувати пряме державне фінансування.

В різних країнах механізм прямого фінансування освіти різниться, виділяють три критерії:

I. Фінансування «за результатами діяльності» – централізована та децентралізована система виділення коштів за результатами роботи системи вищої освіти. Цей метод базується на урахуванням певних кількісних і якісних результатів.

Цей підхід використовують Данія, Фінляндія, Ізраїль, Голландія та інші.

II. Фінансування «по видатках» - фінансування на основі нормативів витрат на одного студента. Виділяють три підходи до цього методу:

- Розбити кошторис за типами – зарплата, обладнання, обслуговування студентів.
- Поділити бюджет за центрами вартості – це програмний бюджет, кошти на фінансування окремого факультету або викладача.
- Розбити кошторис за видами діяльності – на окремі види діяльності в середині ВНЗу, наприклад, на навчання та дослідницьку діяльність.

Цей підхід використовується в Канаді, Великобританії, Франції, Японії, Швеції, Норвегії, Китаї. В Україні цей метод не використовується.

III. «Договірне фінансування» – це договір між державою та навчальними закладами, про виділення певної суми на їх фінансування. Це сприяє високому ступеню контролю за системою вищої освіти та обмеженості автономії вищих закладів для контролю за прийомом, для внутрішнього розподілу фондів або для пошуку додаткових коштів фінансування із приватних джерел. Рівень виділення фондів майже не пов'язаний з видами діяльності закладів освіти[4]. Виділяють такі види договірного фінансування:

- Наростаючий бюджет – отримання щорічної надбавки відносно минулорічного бюджету.
- Угода «ad hoc» - виділення коштів на підставі договору між представником навчального закладу і відповідними міністерствами або фінансовими органами, виходячи з політичного впливу представників даного навчального закладу.
- Угода з фіксованим доходом – виділення навчальному закладу фіксованого проценту від доходу, одержаного від якогось джерела, наприклад, відсоток від поштового збору.

Метод договірного фінансування використовується в Греції та Італії.

Договірне фінансування має суттєві недоліки, такі як невизначеність відносно майбутнього фінансування, відсутність стимулів до ефективної роботи, відсутність реакції на зовнішній вплив, що робить цей метод неефективним[4].

На відзначені недоліки цього виду фінансування не можна не зважати, але все ж таки запропонований вид договірного фінансування є досить цікавим для розгляду в умовах України, але треба обумовити основний важливий момент - це кількість навчальних закладів, яка складає на початок 2011 року 854 ВНЗ[5]. Динаміка розвитку ВНЗ в Україні приведена в таблиці 1.

Такий вид договірного фінансування, як угода з фіксованих доходом, можливо був би прийнятний для нашої країни, але, виходячи з вище зазначеної кількості ВНЗ, це становиться неможливо. Існує варіант, що розглянути цей вид договірного фінансування лише для конкретної групи ВНЗ, відповідно до рівня акредитації ВНЗ, наприклад, для III і IV рівня акредитації ВНЗ, кількість яких на початок 2011 р. складає 349 ВНЗ.

Таблиця 1

Динаміка розвитку ВНЗ в Україні[5].

Рік	Кількість навчальних закладів:	
	I-II рівнів акредитації	III-IV рівнів акредитації
2000/01	664	315
2001/02	665	318
2002/03	667	330
2003/04	670	339
2004/05	619	347
2005/06	606	345
2006/07	570	350
2007/08	553	351
2008/09	528	353
2009/10	511	350
2010/11	505	349

В Україні для надходження фінансових коштів до вищих навчальних закладів використовується механізм різного ступеня централізації: від безпосередньої плати за навчання до державного функціонування освіти, та кредит.

Щодо державного фінансування, то вищі навчальні заклади в Україні фінансуються за кошторисно-бюджетним методом. Діяльність вищих навчальних закладів здійснюється на підставі кошторису, який складається на кожний бюджетний рік, де визначають обсяг доходів та видатків, які дозволять виконувати вищому навчальному закладу свої функції та обов'язки.

Кошторис вищого навчального закладу складається з двох фондів: загального та спеціального. Загальний фонд містить надходження з загального фонду бюджету та розподіл видатків на виконання ВНЗ своїх основних функцій. Спеціальний фонд складається з надходжень з спеціаль-

ного фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл на здійснення відповідних видатків згідно законодавства та на реалізацію заходів, пов'язаних з виконанням своїх функцій[6].

Поряд з державним фінансуванням завжди існує та є невід'ємною часткою фінансування – позабюджетне фінансування, до нього відноситься фінансова допомога ВНЗ та студентам, яка може відбуватися двома видами:

1. пряма фінансова допомога у вигляді оплати студентів (гранти та стипендії)
2. непряма фінансова допомога через надання позик студентам на навчання.

Пряма допомога у вигляді стипендій надається студентам, які вчаться на денних відділеннях вищих і середніх спеціальних навчальних закладах на бюджетній основі. Сутність стипендії полягає в фінансовій підтримці студентів на навчання та проживання, а це досить далеко від реальності. Більшість студентів використовує їх як кишенькові кошти чи кошти для задоволення потреб, не пов'язаних з навчанням. Можна зробити висновок, що відбуваються витрати за нецільовим призначенням, що призводить до того, що гроші, які повинні йти на навчання йдуть в інші сфери. Тому потрібно переосмислення поняття стипендії та чіткого визначення застосування цих коштів. Частка стипендій у структурі ресурсів приведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Частка пенсій, стипендій та соціальної допомоги у структурі сукупних ресурсів домогосподарств[5].

пенсії, стипендії, соціальні допомоги, надані готівкою, %.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	16,2	15,9	18,0	20,4	18,4	22,2	24,0	23,7	23,0	23,1	26,0	25,9

Стипендію можна віднести до одного з джерел фінансів домогосподарств, бо кошти, на які живе студент (витрати на проживання, харчування, одяг, проїзд, на навчання та інше) йому забезпечує родина студента. За даними Держкомстата України розмір прожиткового мінімуму складає 960,0 грн. для працездатних осіб, а розмір стипендії складає 530 грн. для ВНЗ III-IV рівня акредитації[7]. Можна побачити, що розмір стипендії менший навіть за прожитковий мінімум, а якщо порівняти з реально необхідними витратами студентів, то стає зрозуміло, що без допомоги батьків прожити студентів буде дуже важко. Це є однією з причин чому стипендія втрачає своє пряме цільове направлення та використовується на потреби не передбачені її змістом.

Потреби бюджетного фінансування в нашій країні та інших країнах змушує вищі навчальні заклади шукати позабюджетні джерела фінансування, до яких також можна віднести пряму фінансову допомогу не тільки студентам, а й ВНЗ. У зв'язку з цим, з'явився новий термін, який характеризує підвищення фінансового стану або нарощення грошей – це фандрайзинг.

Деякі благодійні та недержавні організації, де прибуток менший, ніж заплановані витрати, брак коштів покривають за допомогою фандрайзингу (від англ. Fundraising) - залученням грошових коштів інших організацій та окремих осіб для підтримки своєї діяльності. Існує багато типів фандрайзингу, що включають залучення коштів благодійних фондів, інших організацій та громадськості[8].

Розрізняють такі види фандрайзингу: залучення коштів фондів і благодійних товариств; державний та європейський фандрайзинг; корпоративний фандрайзинг; громадський фандрайзинг; різні благодійні акції; масові заходи; персональний фандрайзинг.

Фандрайзинг для навчальних закладів – це можливий пошук і залучення додаткових джерел фінансування[9].

Фандрайзинг охоплює такі позабюджетні джерела як: благодійництво, меценатство, спонсорство, гранти, проекти до різних фондів (донорів).

В Україні ця форма пошуку додаткових джерел фінансування тільки набуває свого розвитку. Основною формою залучення коштів тут виступає благодійництво, тому відзначимо яке має трактування благодійництво та благодійницька діяльність згідно з Законом України про благодійництво: благодійництво - добровільна безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги; специфічними формами благодійництва є меценатство, спонсорство і волонтерська діяльність; благодійна діяльність - добровільна безкорислива діяльність благодійних організацій, що не передбачає одержання прибутків від цієї діяльності [10]. В зазначеному Законі також названі і основні напрями благодійництва та благодійницької діяльності, серед яких хочеться виділити і той напрямок, що стосуються теми нашого дослідження: сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм, подання допомоги вчителям, вченим, студентам, учням. Тому можна відзна-

чити, що законодавчі умови для розвитку фандрайзингу в сфері освіти для України існують і потребують розвитку. Треба відзначити, що одне з основних ускладнень, яке може виникати при розвитку фандрайзингу – це низька зацікавленість благодійництва до цієї сфери.

Прикладом розвитку фандрайзингу в освіту є США. В цій країні щорічні пожертви в середньому становлять 129 млрд.дол., індивідуальні внески – 105 млрд.дол, благодійні внески, заповіді – 8 млрд.дол, з корпорацій – 6 млрд.дол, від різних фондів – 10 млрд. дол. Пожертви на освіту займають друге місце в розподілі залучених коштів серед інших категорій[9].

Крім коштів, які надає держава або юридичні особи, вагоме місце в забезпеченні фінансування залишається за банківським кредитуванням освіти. Освіта – це створення інтелектуального продукту, який буде реалізовуватися на протязі усього життя людини. Надання студентам **позик** на навчання досить поширене явище закордоном, особливо в США, де існує прями позики, що надаються безпосередньо державою, так і державні гарантії, надані кредитними установами приватного сектору. В Україні також є програми державних позик для студентів, але ця програма широко не застосовується, як і банківські кредити на освіту, які є досить дорогим ресурсом для населення. Так що можна зазначити, що в Україні метод кредитного фінансування поки що є непоширеним. Цей метод кредитування, як і весь механізм фінансування освіти, потребує детального аналізу та переробки. Якщо ж зупинитись на ньому, то цей кредит повинен стати доступним, щоб його можна було отримати та мати змогу виплатити – це основне завдання, яке повинно стати перед банківською системою та перед державою, бо можливість виплати кредиту залежить від майбутніх доходів громадян.

Цей вид кредитування вимагає розробки особливих умов, які б давали можливість зробити кредитування освіти дійсним методом фінансування. Розробка особливих умов потребує врахування таких моментів як: рівень доходів населення, економічну ситуацію в країні, рівень безробіття, рівень цін за навчання. Зараз дуже важко спрогнозувати майбутній дохід того чи іншого студента, щоб розрахувати його здатність погасити кредит з майбутніх доходів, тому це питання особливих умов для кредитування освіти і має так важливе значення, тут треба враховувати не лише людські можливості, але й можливості нашої держави: чи зможуть випускники буди працевлаштовані з заробітною платою достатньою для покриття кредиту, чи зможе держава забезпечити такі особливі умови, щоб студент мав змогу отримати кредит на навчання у тому ВНЗ, який йому забажається, а не робити вибір, виходячи з наявних коштів на навчання.

Нерозвиненість освітнього кредитування в Україні, що характеризується дороговизною кредитних ресурсів та невідповідністю умов, економічна нестабільність унеможливує використання цього методу фінансування.

Проблеми, пов'язані з бюджетним фінансуванням освіти та з освітніми кредитами, незначна частка грантів та благодійництва призводить до того, що в фінансуванні освіти основне місце займає **самофінансування**.

Майбутнє кожної людини залежить від неї і вибір освітнього закладу також. Все залежить від цілі, яка ставиться у майбутньому. Самофінансування якраз надає студенту право вибору та не обмежує його. Зараз існує велика кількість ВНЗ з широченним вибором спеціальності, але й вартість навчання також різниця. Вартість навчання залежить від багатьох критеріїв: рівня акредитації навчального закладу, спеціальності, престижу майбутньої професії та інше. А вибір ВНЗ залежить зокрема від доходів громадян, які в свою чергу залежать від належності до певного класу умов життя, здоров'я, працездатності, ризикової ситуації в практичній діяльності тощо.

Досить новим та непоширеним в Україні є метод застосування франчайзингу для розширення доступу до освіти та залучення додаткових коштів.

Киричук З.В. визначає **освітній франчайзінг** як - система відносин (напряму діяльності) суб'єктів ринку (франчайзера та франчайзі) щодо формування пропозиції, виробництва (надання) і просування освітніх і/чи супутніх їм послуг і продуктів під назвою франчайзера в обмін на фінансову винагороду зі сторони франчайзі на умовах і в період дії спеціально створеного договору[11].

Російська вчена А.С. Семенова визначає франчайзинг в освіті як галузеву форму франчайзингу, яка є спільною діяльністю навчальних закладів щодо формування пропозиції, виробництва (надання) і просування освітніх і супутніх їм послуг і продуктів на ринок. Послуги повинні відповідати ліцензіям освітніх установ на право освітньої діяльності. Також між навчальними закладами укладається договір, в якому обговорюються всі основні умови співпраці, фінансові домовленості тощо. Недолік даного визначення полягає у тому, що поза увагою залишились обмеження користувача (франчайзі) займатись аналогічною діяльністю у сфері освітніх послуг та оплата за користування даним видом послуг[12].

Пряма співпраця ВНЗ з системою вищої освіти через принципи франчайзингу дозволяє навчальним закладам розширити число пропонованих курсів, забезпечити доступ до освіти для своїх студентів і відкрити нові можливості для свого викладацького складу, а також дозволяє ВНЗ нарощувати джерела доходу, надаючи тим самим освітнім установам нові потенційні фінансові вигоди[12].

Позитивним прикладом освітнього франчайзингу є Англія, де у 1990 роках відбувся його швидкий ріст. Причинами тому послужили недостатня кількість шкіл та коледжів в регіонах, а також недостатність державного фінансування освіти. Кожний рік кількість освітніх закладів, які працювали на приватній ліцензії було 15 %, а ріст кількості студентів, які вчилися по системі освітнього франчайзингу – 250%. Згідно даних видавництва «Колл Квік» до цього методу вдавались в більшості вищі навчальні заклади і це дало змогу їм розширити кількість пропонованих курсів, зробити процес навчання більш зручним та доступним для іногородніх студентів та знайти нові джерела доходів. Освітній франчайзинг також використовується в США для подолання проблем в дошкільній та шкільній освіті[13].

Застосування в Україні освітнього франчайзингу може бути дуже актуальним, особливо якщо ставиться задача підвищення якості наданих освітніх послуг. Франчайзинг забезпечує доступність вищої освіти у ті частини країни, де їх не було. Тобто франчайзинг позитивно впливає на якість, організацію, розвиток освіти, а також покращує фінансову складу. Наприклад, середній об'єм продажу послуг одного освітнього закладу США, задіяного в освітньому франчайзингу, складає 175 тис. доларів, а частка усіх освітніх закладів складає приблизно 3,5% від загального числа підприємств, працюючих в межах системи франчайзингу[13].

Наближеним прикладом освітнього франчайзингу в Україні є дистанційне навчання, як інноваційний напрямок розвитку освіти. Навчальний процес для студентів, які навчаються по дистанційній програмі, організується через систему регіональних навчальних центрів, в основі яких закладено принципи освітнього франчайзингу.

Розглянувши методи фінансового забезпечення освіти можна представити їх у вигляді наступної схеми:

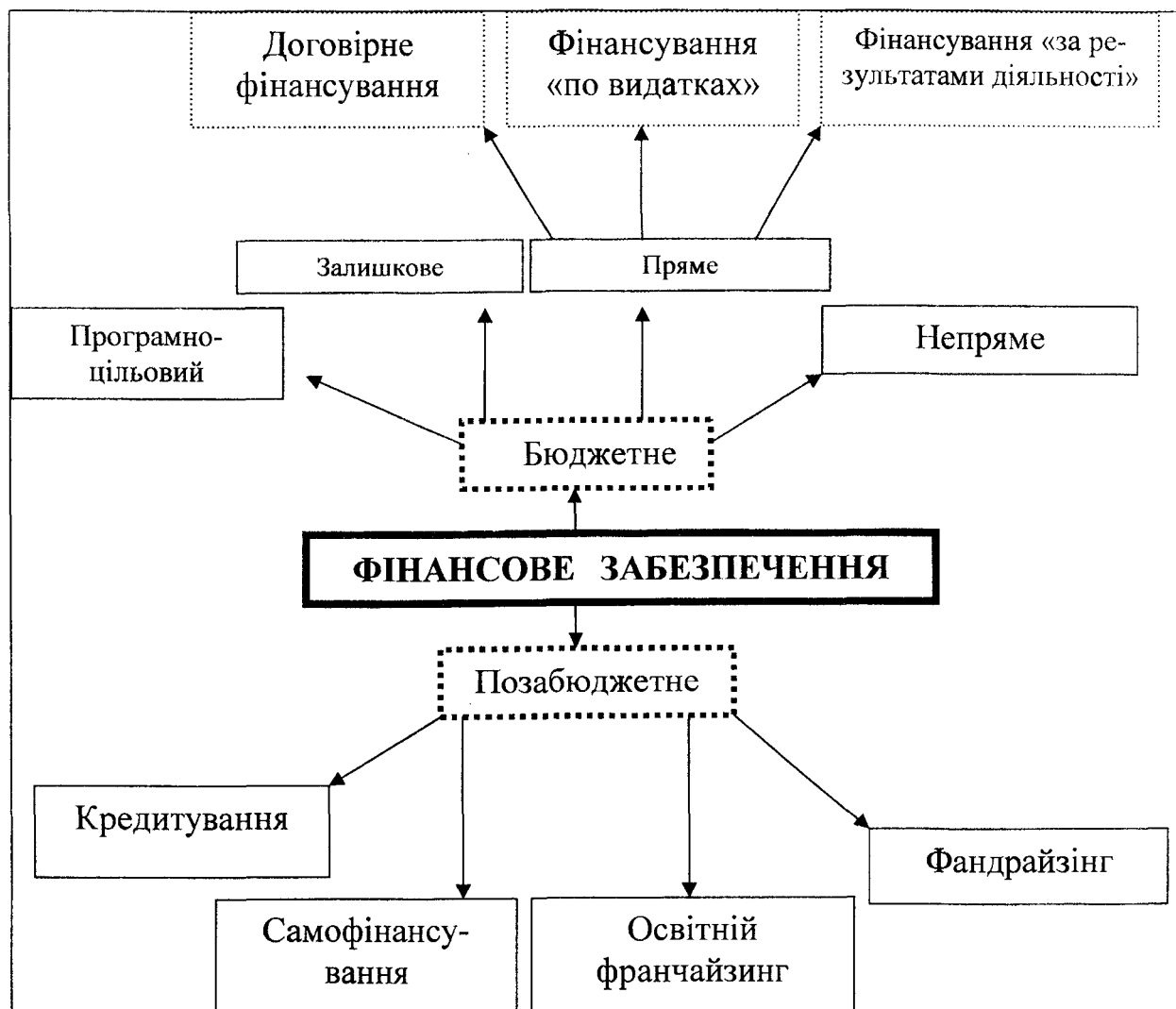

Рис. 1. Класифікація фінансового забезпечення освіти.

Фінансування освіти здійснюється не тільки за допомогою відповідних методів, а ще повинно відповідати принципам фінансування. Принципи фінансування розкривають яким чином здійснюється той чи інший механізм фінансування, яким правилам фінансування він відповідає.

Принципи фінансування освіти дуже різнобічні, бо фінансування освіти охоплює різні джерела фінансування, а може і поєднувати декілька. Розпочнемо з принципів, які відповідають здебільшого бюджетному фінансуванню та виступають, як загальні принципи фінансування:

Цільової спрямованості, тобто кошти, які виділяються мають програмно-цільове призначення для видатків. Тут можна виділити 2 напрямки: якщо кошти виділяються ВНЗ, то вони можуть бути використані на заробітну плату, на господарські потреби закладу, на конкретну наукову розробку та інше, а можуть надаватись студентам, тоді вони спрямовуються чи то на стипендії, чи то на гранди або на оплату навчання та інше.

Дотримання фінансової дисципліни - кошти повинні бути законно та правильно використані згідно законодавства та цільової спрямованості.

Фінансування за мірою виконання робіт та послуг – кошти виділяються в залежності від якісних та кількісних показників виконання робіт та послуг [14].

Якщо при фінансуванні освіти використовується метод кредитування, то фінансування освіти підпорядковується принципам кредитування: строковість, цільова спрямованість, забезпеченість, платність, повернення кредиту.

У випадку, коли для фінансування освіти обирається метод самофінансування використовуються наступні принципи: самоокупність і самофінансування, саморегулювання господарської та фінансової діяльності.

Можна зробити висновок, що за основу принципів фінансового забезпечення беруться бюджетні принципи фінансування, які вже доповнюються, виходячи з того, які джерела використовуються для фінансування освіти.

Висновки.

В Україні використовується два основні методи фінансового забезпечення: бюджетне та позабюджетне фінансування. Бюджетне фінансування має свої види, деякі з котрих в Україні застосовуються – це залишковий та програмно-цільовий, а деякі, такі як договірне фінансування, не застосовуються в Україні, але є цікавими для покращення механізму фінансування. Більш привабливими для розгляду є позабюджетні кошти, які й складають основу фінансового забезпечення освіти. Позабюджетне фінансування поділяється на такі методи: кредитування освіти, самофінансування, фандрайзинг та освітній франчайзинг. Кредитування освіти в Україні існує, але не використовується, тому що умови кредитування та економічний стан держави не дають можливість зробити цей метод фінансування придатним для широкого застосування, і він потребує детального розгляду та розробки особливих умов для кредитування. Метод самофінансування – це одне з найперспективніших та найбільших джерел для фінансування освіти. Фандрайзинг – це досить новий метод пошуку нових джерел фінансування, основним методом залучення коштів є благодійництво. Цей метод має всі перспективи для розвитку в нашій країні та не повинен залишатись без уваги науковців. Освітній франчайзинг – це цікавий метод по залученню коштів, хоча його частка не досить велика, але не можна упускати навіть невелику можливість залучити додаткові кошти.

Визначивши та охарактеризувавши основні методи фінансування освіти, можна визначитись з трактуванням фінансового забезпечення освіти.

Фінансове забезпечення освіти – це формування та використання фінансових джерел ВНЗ за допомогою оптимізації співвідношення всіх його методів, що дає змогу створити такі обсяги фінансових ресурсів ВНЗ, при яких буде відбуватися розвиток освіти, покращуватись якість навчання.

Виходячи з вище викладено можна зробити висновок, що методи фінансового забезпечення освіти потребують доопрацювання та удосконалення до сучасних економічних умов та вимог, які стоять для розвитку освіти.

Літератури:

1. Фінанси : підручник : / Коллект. автор, Юрій С. І., Федосов В. М., Алексеєнко Л. М., Зятковський І. В. . - К. : Знання, 2008 . - 611 с.
2. Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області): Автореф. дис. канд. екон. наук. – К., 2001. – 16 с.
3. Финансы / под ред. В.М. Родионовой. – М. : Изд-во "Финансы и статистика". –1995. – 430 с.
4. Боголіб Т.М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період: монографія/ Боголіб Т.М. – К.: Міленіум, 2006. – 506 с.
5. Держкомстат: [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Рижа Т.В. Особливості бюджетування вищих навчальних закладів за сучасних умов функціонування./ Рижа Т.В.//Вісник Хмельницького національного університету. - 2010. – Т.3.- №2.

7. []: 23.12.2010
N 2857-VI//
<http://zakon.gov.ua/doc/?code=2857-17>
8. [] —
http://www.girlguiding.org.ua/DyWP/bindata/il447/WAGGGS_Fin_Management_RUS.pdf
9. / // .- 2003 .- 5.
10. [] : 16
1997 N 3236-VI — : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=531%2F97-%E2%F0>
11. / // , -
2010.- 2.
12. : , -
) : -- .- 2002.- 15 .
- 2003.- 9.
13. // - 2003.- 9.
14. [] —
<http://vwww.lniteoria.ru/princtinansirov.html>